

τιακού ρυθμού, ἐφ' οἷς διακρίνονται ἀκόμη βυζαντιακαὶ τοιχογραφίαι ἐφ' ὕδροις, καλῆς τέχνης, παριστάνουσαι τὸν ἅγιον Κωνσταντῖνον καὶ τὴν Ἁγίαν Ἑλένην καὶ ἄλλους ἁγίους. Τῆς Παναγίας καὶ τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ εὐλογοῦντος τῶρα μὲν φαίνονται τὰ ἔχνη τῶν χρωμάτων ἐνεκα τῶν προσβολῶν τῆς ἀτμοσφαίρας καὶ τῶν φουμένων χόρτων. Παρὰ τῇ μητροπόλει ταύτῃ ἔκειτο καὶ τὸ παλαιὸν δυτικὸν ἐπισκοπεῖον. Περιέρχον εἶναι πῶς οἱ δυτικοὶ ἱερεῖς ἐγκατέλειψαν τὸν ναὸν καὶ δὲν προσεπάθησαν τὴν διατήρησίν του. Ὁ δυτικὸς οὗτος ναὸς ἦτο ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων τῆς νήσου ἀνεκκινίσθη ἐπὶ Πάπα Σίξτου τοῦ Ε' οὐτινος καὶ τὸ στέμμα ἔκειτο ὀπισθεν τοῦ altare maggiore. Ἐπίση: ἐν τῷ φρουρίῳ ὑπῆρξε μεσαιωνικὴ δυτικὴ μονὴ μετὰ λαμπρᾶς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου, ἀλλ' ἀγνοοῦμεν ἂν καὶ αὕτη ἦτο βυζαντιακοῦ ρυθμοῦ.

Ὁ διερχόμενος τὰ διάφορα τοῦ φρουρίου μέρη βλέπει λείψανα ἀρχαῖα, ὧς: τεμάχιον ἰωνικοῦ κίονος ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, τεμάχια ἐπιγραφῶν λατινιστί, συντρίμματα βυζαντιακῆς τέχνης κοσμημάτων, λίθων, διαζωμάτων, τεμάχια τοιχογραφιῶν ἐφ' ὕδροις καὶ ἄλλα τοιαῦτα μαρτυροῦντα ὅτι ὑπῆρχόν ποτε ἀρχαῖα μνημεῖα καὶ ναοὶ βυζαντιακοῦ ρυθμοῦ.

Ὁ ὑπολογαγὸς κ. Πέτρος Κ. Σουμίλας, ἀνὴρ ἐπιστήμων καὶ εἰς ἄκρον φιλότεχνος, διαμένων ἀπὸ τινος εἰς τὸ Φρούριον συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ περισυλλέξῃ πᾶν ἀρχαῖον καὶ μεσαιωνικὸν λείψανον ἔστω καὶ μικρὸν τεμάχιον καὶ σχηματίσῃ ἐν τῷ Φρουρίῳ μικρὸν μουσεῖον. Εὐ-

χόμεθα νὰ διαμένη ἐν Ζακύνθῳ ἐπὶ πολὺ ὁ φιλότεχνος οὗτος ἀνὴρ ἵνα σὺν τῷ χρόνῳ διασώσῃ ὅ, τι σκόρπιον καλλιτεχνικὸν καὶ ἀρχαιολογικὸν εὐρίσκεται ἐν τῷ φρουρίῳ καὶ τοποθετήσιν ἔπειτα ὅπου δεῖ.

* *

Εἰς τὸν δρόμον τὸν ἄγοντα εἰς τὴν Πόχάλιν καὶ συνεπῶς καὶ εἰς τὸ φρούριον ἔκειτο ἡ ῥηθεῖσα δυτικὴ μονὴ τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ. Τῆς μονῆς ταύτης ὁ ναὸς ἦτο μέγας· καὶ ὡς εἴπομεν βυζαντιακοῦ ρυθμοῦ, ἔφερε δὲ καὶ τὸ στέμμα τῶν Δε Τόκων. Δὲν ἔφερε μόνον ἡ μονὴ τὸ ὄνομα τοῦ Ἡλιοῦ ἀλλὰ καὶ τοῦ ἁγίου Νικολάου. Ἐν τῷ ναῷ τούτῳ ὑπῆρχε καὶ ὁρθόδοξος Ἀγία Τράπεζα. Σεισμὸς κατέστρεψε τὸν ναὸν καὶ τότε ὠκοδομήθησαν δύο μικροὶ ναοί, ὁ εἰς ὁρθόδοξον πρὸς τὸν δρόμον τὸν ἄγοντα εἰς τὴν Πόχάλιν καὶ ὁ ἕτερος λατῖνος πρὸς τὸν δρόμον τοῦ Ψηλώματος τὸν νῦν ὁδὸς Φιλικῶν καλούμενον. Οἱ σεισμοὶ τοῦ 1893 κατέστρεψαν τοὺς δύο τούτους ναοὺς, τοὺς κειμένους ἐν κτήματι ἀνήκοντι εἰς τὴν δυτικὴν ἐκκλησίαν, ἀλλ' ὁ ὁρθόδοξος ἐκ τῶν ἐνόντων ἀνεκκινίσθη καὶ ὁ δυτικὸς ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέρας κατέρρεε καὶ πέρσῃ δυστυχῶς ἀπὸ τοὺς ἐπιτρόπους τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας διετάχθη ἡ καταδάφισις τοῦ ἱστορικοῦ τούτου ναοῦ. Καὶ ὅμως ἔχασαν λίαν εὐνοϊκὴν περίστασιν διὰ νὰ τὸν ἀνακκινίσουν. Λείψανά τινα βυζαντιακῆς ἀρχιτεκτονικῆς καὶ ἐπιγραφῆς λατινικῆς κεῖνται ὑπὸ τὰς πέτρας καὶ μόνον τρεῖς τέσσαρα τεμάχια διεφύλαξαν εἰς τὸ δυτικὸν ἀρχιεπισκοπεῖον. Διὰ τὴν ἄρὰ γε νὰ μὴ διαταχθῇ ἐπιμε-

